

Motion till riksdagen 2007/08:So533

av Ewa Thalén Finné (m)

Legitimation för cytodiagnostiker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om legitimation för cytodiagnostiker.

Motivering

Cytodiagnostikernas främsta arbetsuppgifter är att självständigt diagnostisera cellförändringar till cancer. Dessutom utför de självständigt diagnoser även inom andra områden såsom luft- och urinvägar samt kroppshålevätskor. Cytodiagnostikerna signerar själva besvarade prover. De har således ett direkt ansvar för patientsäkerheten. Troligen är det så att cytodiagnostiker är den enda icke-legitimerade yrkesgruppen inom sjuk- och hälsovården som självständigt utför och ansvarar för diagnoser. Cytodiagnostikerna har även skyldighet att föra journal, vilket alla yrkesgrupper med legitimation måste göra enligt patientjournalnallagen, trots att cytodiagnostikerna inte har legitimation.

Cytodiagnostikerna har idag normalt en treårig grundutbildning som biomedicinska analytiker. Därutöver har de en drygt ettårig specialistutbildning vid Karolinska Institutet i klinisk cytologi och patologi. Denna teoretiska utbildning kompletteras med minst ett års yrkeserfarenhet innan cytodiagnostikerna självständigt får utfärda diagnoser.

Riksdagen beslutade den 8 februari 2006 att ge regeringen i uppdrag att mycket skyndsamt utreda frågan om legitimation för yrkesgruppen cytodiagnostiker. Såväl riksdagen som socialutskottet uttalade sig positivt för legitimation och menade att cytodiagnostiker väl borde kvalificera för legitimation.

Socialutskottet skriver bl.a: "Frågan om legitimation kräver emellertid ytterligare överväganden när det gäller sådant som t.ex. avgränsningsfrågor och övergångsbestämmelser. Enligt utskottet bör legitimationsfrågan för cytodiagnostiker utredas mycket skyndsamt. Detta kan ske inom ramen för den aviserade utredningen eller på annat lämpligt sätt. Regeringen bör därefter snarast

Fel! Okänt namn på

återkomma till riksdagen.” (Socialutskottets betänkande 2005/06: SoU10, sid. 14).

En utredning tillsattes därefter inom Socialdepartementet som lade fram sin rapport 2007-02-20. Utredaren konstaterar att det av tidsskäl inte var möjligt att utreda legitimation för cytodiagnostiker inom ramen för den större utredning som socialutskottet refererar till i citatet ovan och som riksdagen tidigare beslutat om avseende hur behörighetsreglerna inom hälso- och sjukvården ska utformas i framtiden. Utredaren konstaterar också: ”Den särskilda utredning av frågan som nu gjorts visar emellertid att det inte finns något hinder mot att cytodiagnostikerna får en särskild rätt till legitimation. I promemorian föreslås därför att en sådan rätt skall införas från den 1 januari 2008.” (S2007/1789/HS, sid 1).

I förarbetena till LYHS (prop. 1997/98:109) framhölls att rätten till legitimation ska förbehållas sådana grupper av yrkesutövare som har en självständig yrkesfunktion med kvalificerade arbetsuppgifter och ett särskilt ansvar för patienternas säkerhet i vården. Legitimation är ett uttryck för att en yrkesutövare står under samhällets tillsyn och har godkänts för yrkesverksamhet inom det område som legitimationen avser. Legitimationen ska vara en garanti för att personalen har en viss kunskapsnivå och vissa personliga egenskaper så att arbetet kan utföras på ett sådant sätt att patientsäkerheten garanteras.

För att en yrkesgrupp ska erhålla legitimation krävs enligt LYHS att ett antal kriterier är uppfyllda. Dessa kriterier syftar till att skapa så hög patientsäkerhet som möjligt. De främsta kriterierna avser yrkesrollens innehåll, utbildningsnivå samt ansvar för patienternas säkerhet i egenskap av fria yrkesutövare. Yrkesgruppen cytodiagnostiker uppfyller samtliga kriterier för legitimation.

Sammanfattningsvis vill jag anföra att för det första beslutade riksdagen den 8 februari 2006 att rätt till legitimation för cytodiagnostikerna ska införas under förutsättning att inga hinder finns vad avser ”sådant som t.ex. avgränsningsfrågor och övergångsbestämmelser”. För det andra ansåg den särskilda utredaren att inga hinder finns mot att cytodiagnostikerna får legitimation. Och slutligen för det tredje ansåg den särskilda utredaren ”därför att en sådan rätt skall införas från den 1 januari 2008”.

Utifrån ovan konstaterande anser jag att legitimation för cytodiagnostiker bör införas.

Stockholm den 4 oktober 2007

Ewa Thalén Finné (m)